

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA I ODRŽIVOG RAZVOJA

**IZVJEŠĆE
O KORIŠTENJU FINANCIJSKIH SREDSTAVA DOBIVENIH OD PRODAJE
EMISIJSKIH JEDINICA PUTEM DRAŽBI U REPUBLICI HRVATSKOJ U 2019. I
2020.**

Zagreb, rujan 2022.

Sadržaj

1. UVOD	3
2. Alokacija financijskih sredstava dobivenih prodajom emisijskih jedinica stakleničkih plinova putem dražbi u 2019. i 2020. godini.....	8
2.1. Mjere korištenja obnovljivih izvora energije (OI).....	8
2.2. Povećanje energetske učinkovitosti (ENU).....	10
2.3. Energetsko siromaštvo (ENS)	12
2.4. Smanjenje emisija stakleničkih plinova u prometu (PR).....	13
2.5. Smanjenje emisije stakleničkih plinova u neenergetskim sektorima (NES/OT).....	14
2.6. Projekti ESI fondova i prioritetne mjere prilagodbe klimatskim promjenama (ESIF).....	17
2.7. Istraživanje i razvoj te stručna podrška (IR).....	21
2.8. Centri za gospodarenje otpadom (CGO)	22

1. UVOD

Zakonska osnova za izradu *Izvešća o korištenju financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica stakleničkih plinova putem dražbi u Republici Hrvatskoj u 2019. i 2020.* (razdoblje od dvije godine) koje se podnosi Vladi Republike Hrvatske je članak 100. stavak 9. Zakona o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja („Narodne novine“, broj 127/19, u daljnjem tekstu: Zakon). Zakon se primjenjuje od 1. siječnja 2020. godine, a do tada važeći Zakon o zaštiti zraka se stavlja van snage.

Republika Hrvatska je danom pristupanja Europskoj uniji (u daljnjem tekstu: EU) stekla pravo uključivanja u centralnu dražbovnu platformu radi prodaje emisijskih jedinica stakleničkih plinova putem dražbi u okviru sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova EU. Temeljem članka 99. stavka 4. tadašnjeg Zakona o zaštiti zraka Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o dražbovatelju za obavljanje poslova dražbe emisijskih jedinica i izboru dražbenog sustava („Narodne novine“, broj 84/14). Odlukom je utvrđeno da se Republika Hrvatska od 1. siječnja 2013. godine priključi na europski sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova te da se kao dražbeni sustav za provođenje dražbe koristi zajednička dražbena platforma EU. Odlukom se također imenuje Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (u daljnjem tekstu: Fond) za dražbovatelja koji u ime Republike Hrvatske obavlja poslove dražbe emisijskih jedinica stakleničkih plinova. Sukladno Odluci, MINGOR (tadašnje Ministarstvo zaštite okoliša i prirode) i Fond sklopili su Ugovor kojim pobliže uređuju međusobna prava i obveze u vezi provođenja dražbe emisijskih jedinica (KLASA: 351-01/15-01/1005, Urbroj: 517-06-1-2-16-11 od 3. veljače 2016. godine).

Republika Hrvatska je, nakon prihvaćanja dražbovatelja od strane Europske energetske burze (EEX - European Energy Exchange) te odobravanja sudjelovanja u svojstvu dražbovatelja u primarnim dražbama emisijskih jedinica stakleničkih plinova od strane Europske klirinške kuće za trgovinu robom (ECC - European Commodity Clearing AG), dobila pravo uvrštenja u godišnji kalendar dražbi.

Odredbama Zakona propisano je da se financijska sredstva ostvarena prodajom emisijskih jedinica na dražbi koriste strogo namjenski u skladu s *Planom korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi* kojeg donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog MINGOR-a. Također je propisano da se dio sredstava prikupljenih na primarnim dražbama uplaćuje u državni proračun Republike Hrvatske za pokrivanje troškova administriranja sustava trgovanja emisijskim jedinicama, za upravne poslove, poslove funkcioniranja Registra Unije, poslove dražbovatelja, Nacionalnog sustava za praćenje emisija stakleničkih plinova i drugih poslova vezanih za klimatske promjene i to u visini 5% prikupljenih sredstava.

Imajući u vidu pravilnu i učinkovitu upotrebu financijskih sredstava s ciljem ublažavanja posljedica klimatskih promjena i smanjenja emisija stakleničkih plinova kroz mjere ublažavanja i prilagodbe, Vlada Republike Hrvatske donijela je 22. veljače 2018. godine Odluku o donošenju Plana korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj do 2020. godine („Narodne novine“, broj 19/18). Odlukom je Vlada Republike Hrvatske zadužila MINGOR i Fond za provedbu Plana.

Na temelju proračuna količina emisijskih jedinica za Republiku Hrvatsku, pretpostavke o kretanju cijene, te zakonskim odredbama o raspodjeli sredstava, Planom se procijenio očekivani prihod od prodaje emisijskih jedinica u Republici Hrvatskoj u iznosu od okvirno 825.000.000 kn.

Dana 05. rujna 2019. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Izmjene i dopune Plana korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj do 2020. godine („Narodne novine“, broj 84/19, u daljnjem tekstu Plan) i utvrdila novu raspodjelu prihoda po prioritetnim mjerama od 1.510.000.000 kn.

Odluka Vlade Republike Hrvatske o donošenju Plana korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj do 2020. godine („Narodne novine“, broj 19/18) i Odluka o donošenju Izmjena i dopuna Plana korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj do 2020. godine („Narodne novine“, broj 84/19), također propisuju da je MINGOR ovlašten da prema procjeni i potrebi provodi preraspodjelu prikupljenih prihoda za financiranje mjera u iznosu do najviše 15% ukupnih financijskih sredstava.

S tim u svezi Fond je početkom studenog 2019. predložio MINGOR-u provedbu preraspodjele na što je MINGOR 19. studenog 2019. dao suglasnost (KLASA: 402-01/18-01/08, URBROJ: 517-04-1-1-19-39) (tablični prikaz preraspodjele dat je u Prilogu 1. ovoga Izvješća).

1.1. Prihodi i rashodi sredstava od dražbi

Tijekom 2019. godine održano je 146 dražbe i ponuđeno je 2.953.500 emisijskih jedinica od čije je prodaje ostvareno **539.042.353,68 kn** dok je u 2020. godini održano 145 dražbi na kojima je ponuđeno 2.969.000 emisijskih jedinica od čije prodaje je ostvareno **543.780.333,07 kn**.

Ukupno je u 2019. i 2020. godini ostvareno **1.082.822.686,75 kn** prihoda, od čega je **54.141.134,38 kn (5%) financijskih sredstava uplaćeno na ime troškova administriranja sustava u državni proračun i to:**

- **Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja 48.727.020,75 kn (90%) i**
- **Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost 5.414.113,63 kn (10%).**

Na posebnom računu Fonda evidentiran je prihod od prodaje emisijskih jedinica koji je ostvaren tijekom 2019. godine u iznosu od 512.090.235,96 kn i tijekom 2020. godine u iznosu od 516.591.316,41 kn, što čini ukupan iznos od 1.028.681.552,37 kn za razdoblje od 2019. do 2020. godine.

U 2019. i 2020. godini prihodi ostvareni prodajom emisijskih jedinica putem dražbi utrošeni su u iznosu od 423.897.663,77 kn od čega:

- za programe i projekte zaštite okoliša 88.118.233,15 kn
- za programe i projekte energetske učinkovitosti 109.279.430,62 kn i
- iznos od 226.500.000 kn koji je temeljem preraspodjele utrošen za podmirenje obveza nastalih u provedbi Programa energetske obnove obiteljskih kuća za razdoblje od 2014. do 2020. godine.

Obzirom da je Fond tijekom 2019. godine ostvario prihod od prodaje emisijskih jedinica u iznosu od 512.090.235,96 kn i rashod u iznosu od 99.146.772,29 kn te da su neutrošena sredstva iz 2018.

godine iznosila 480.179.774,30 kn, na dan 31. prosinca 2019. godine neutrošeno je bilo 893.123.237,97 kn namjenskih sredstava od prodaje emisijskih jedinica koja su bila prenesena u 2020. i koja su bila planirana za utrošiti sukladno Planu korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj do 2020. godine.

Fond je u 2020. godini sukladno provedenim javnim pozivima, javnim natječajima i javnoj nabavi proveo nove postupke dodjele sredstava ili preuzimanje novih financijskih obveza, ali i nastavio realizaciju ranije ugovorenih višegodišnjih projekata sukladno njihovoj dinamici realizacije, odnosno nastavio s namjenskim trošenjem sredstava dobivenih prodajom emisijskih jedinica na dražbama, sve sukladno Planu i Financijskom planu Fonda za 2020. godinu s projekcijama za 2021. i 2022.

Ako se iznosu neutrošenih sredstava (neutrošena sredstva u ovom kontekstu se odnose na neisplaćena sredstva po preuzetim obvezama prema sklopljenim ugovorima za višegodišnje projekte koji su zbog pandemije uzrokovane COVID-19, a neki i uslijed potresa u Zagrebu dodatno usporili s dinamikom realizacije) od 893.123.237,97 kn na dan 31. prosinca 2019. pribroji prihod Fonda u 2020. u iznosu od 516.591.316,41 kn i odbije realizacija ili rashod u 2020. od 324.750.891,48 kn, na dan 31. prosinca 2020. preostaje iznos od 1.084.963.663 kn.

Sredstva u iznosu od 189.455.210,66 kn nisu dodijeljena, odnosno nisu ugovorena do 31. prosinca 2020. ili do konca poslovne 2020. godine, kako je predviđeno Planom nego se prenose u naredni plan korištenja financijskih sredstava od dražbi za naredno razdoblje od 2021. do 2025. Preostale preuzete i ugovorene obveze, koje još nisu realizirane (isplaćene), na dan 31. prosinca 2020. iznose **895.508.452,92 kn**. O njihovoj realizaciji (isplati) će se izvijestiti u narednom razdoblju sukladno dinamici realizacije projekata i zakonskoj obvezi, a preuzete obveze po mjerama iz Plana su prikazane u Prilogu 1. ovoga Izvješća gdje je također dat detaljan prikaz realizacije po mjerama za ukupno razdoblje 2017. - 2020.

U **Tablici 1.1.** prikazani su rashodi od trgovanja emisijskim jedinicama u 2019. i 2020. godini u korelaciji mjera iz Plana s aktivnostima iz Financijskih planova Fonda za 2019. i 2020. godinu, a samo izvršenje po prioritetnim mjerama Plana u 2019. i 2020. godini prikazano je u **Tablici 1.2.**

Tablica 1.1. Ostvareni rashodi od trgovanja emisijskim jedinicama u 2019. i 2020. godini po aktivnostima Financijskih planova Fonda za 2019. i 2020., s poveznicama na mjere iz Plana.

Aktivnost Fonda	Prioritetna mjera Plana	Realizacija 2019. [kn]	Realizacija 2020. [kn]
Programi i projekti zaštite okoliša		32.469.239,54	55.648.993,61
Gospodarenje otpadom - Izgradnja centara za gospodarenje otpadom (K2009)	CGO	9.684.746,97	10.704.193,94
	NES/OT		6.250,00

Oporaba otpada i iskorištavanje vrijednih svojstava otpada (K2010)	NES/OT	197.500,00	40.000,00
Zaštita, očuvanje i poboljšanje kakvoće zraka, tla, vode i mora (K2012)	IR	2.219.574,84	2.843.838,00
	ESIF		301.187,14
	NES/OT	6.828.837,58	3.329.279,58
Zaštita i očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti (K2014)	ESIF	5.584.603,27	16.971.056,40
	IR	180.215,49	303.416,68
Ostali projekti i programi zaštite okoliša (K2017)	NES/OT	634.666,20	822.639,43
Gospodarenje otpadom – Izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom Kaštijun (K2025)	CGO	372.650,00	6.590.424,73
Sanacija odlagališta komunalnog otpada sufinancirana iz EU (K2032)	NES/OT	2.198.657,37	8.029.159,21
Modernizacija državne mreže sufinancirana iz EU (K2052)	ESIF	3.519.859,51	4.057.659,74
Potpota prilagodbi klimatskim promjenama (K2053)	ESIF	1.047.928,31	1.649.888,76
Programi i projekti energetske učinkovitosti		66.677.532,75	42.601.897,87
Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije (K200027)	OI	6.807.075,43	26.548.658,77
Poticanje energetske učinkovitosti u prometu (K200030)	PR	82.139,78	125.737,48
Program obnove javnih zgrada – provedba (K200033)	ENU	45.833.621,91	
Program obnove obiteljskih kuća (K200035)	ENU		627.367,04
Poticanje održive gradnje iz EU (K2054)	ENU	11.767.960,22	
Provedba aktivnosti energetske učinkovitosti na lokalnoj i regionalnoj razini RH (K200004)	ENU		2.348.599,25
Potpota provedbi klimatsko-energetske politike (A1005)	IR	2.186.735,41	159.719,14
Program nabave kondenzacijskih bojlera (K200038)	ENU		12.791.816,19
Podmirenje obveze troška Programa energetske obnove obiteljskih kuća koja se vodi na aktivnosti Administrativno upravljanje i opremanje			226.500.000,00
Podmirenje obveze (A200001)	ENU		226.500.000,00
SVEUKUPNO		99.146.772,29	324.750.891,48

Tablica 1.2. Izvršenje prioritetnih mjera Plana u 2019. i 2020. godini

Oznaka	Prioritetna mjera	Realizacija 2019. [kn]	Realizacija 2020. [kn]	Ukupno
OI	Obnovljivi izvori energije	6.807.075,43	26.548.658,77	33.355.734,20
ENU	Energetska učinkovitost (bez sektora prometa)	57.601.582,13	242.242.282,48*	299.843.864,61
ENS	Energetsko siromaštvo	0	25.500,00	25.500,00
PR	Promet	82.139,78	125.737,48	207.877,26
NES/OT	Neenergetski sektor (uključujući sektor gospodarenje otpadom)	9.859.661,15	12.227.328,22	22.086.989,37
ESIF	Projekti OPKK i prilagodbe klimatskim promjenama	10.152.391,09	22.979.792,04	33.132.183,13
IR	Istraživanje i razvoj i stručna podrška	4.586.525,74	3.306.973,82	7.893.499,56
TZ	Treće zemlje	0	0	0
CGO	Centri za gospodarenje otpadom	10.057.396,97	17.294.618,67	27.352.015,64
	SVEUKUPNO	99.146.772,29	324.750.891,48	423.897.663,77

*Sadrži i iznos od 226.500.000 kn koji je utrošen za podmirenje obveza nastalih u provedbi Programa energetske obnove obiteljskih kuća za razdoblje od 2014. do 2020. godine, a prikazan je u Financijskom planu Fonda na aktivnosti Administrativno upravljanje i opremanje (A200001), ali se odnosi na mjeru ENU.

Poglavlje 2. ovoga Izvješća sadrži alokaciju financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u 2019. i 2020. godini te opis korištenja istih po projektima i po prioritetnim mjerama Plana.

2. Alokacija financijskih sredstava dobivenih prodajom emisijskih jedinica stakleničkih plinova putem dražbi u 2019. i 2020. godini

2.1. Mjere korištenja obnovljivih izvora energije (OI)

Nacionalni ciljevi u pogledu povećanja udjela obnovljivih izvora energije do 2020. godine, postavljeni Strategijom energetskog razvoja Republike Hrvatske te detaljnije razrađeni Nacionalnim akcijskim planom za obnovljive izvore energije do 2020. godine, zahtijevaju postizanje udjela od 20% obnovljivih izvora energije u ukupnoj finalnoj potrošnji energije u 2020. godini, koji se treba ostvariti uz korištenje 39% obnovljivih izvora energije u proizvodnji električne energije (uključujući velike hidroelektrane), 10% obnovljivih izvora energije u prometu i 19,6% obnovljivih izvora energije za grijanje i hlađenje.

Sukladno prioritetnoj mjeri korištenja obnovljivih izvora energije iz Plana, Fond je u 2019. i 2020. godini poticao primjenu mrežnih i autonomnih fotonaponskih sustava manje priključne snage, sunčeve toplinske kolektore, kotlove na krutu biomasu i dizalice topline te je isplatio sredstva u iznosu **od 33.355.734,20 kn** za ukupno **767** projekata korištenja obnovljivih izvora energije.

Riječ je o projektima gdje su korisnici bili:

- fizičke osobe (građani) – registrirani iznajmljivači i obiteljska poljoprivredna gospodarstva registrirana za pružanje ugostiteljskih usluga kojima su sredstva odobrena za:
 - postavljanje jedne nove fotonaponske elektrane za proizvodnju električne energije za vlastite potrebe, u samostalnom ili mrežnom radu
 - ukupno je isplaćeno **2.137.271,89 kn** za **41** projekt
- fizičke osobe (građani) kojima su sredstva odobrena za postavljanje jednog ili više novih sustava za korištenje obnovljivih izvora energije:
 - s kotlom na drvenu sječku/pelete ili s pirolitičkim kotlom na drva za grijanje prostora ili prostora i potrošne vode u postojeće obiteljske kuće
 - s dizalicom topline za grijanje potrošne vode i/ili za grijanje prostora ili za grijanje i hlađenje prostora u postojeće obiteljske kuće
 - sa sunčanim toplinskim pretvaračima za grijanje potrošne vode ili za grijanje potrošne vode i prostora na postojeće obiteljske kuće
 - za postavljanje jedne nove fotonaponske elektrane za proizvodnju električne energije za vlastite potrebe, u samostalnom ili mrežnom radu na postojeće obiteljske kuće
 - ukupno je isplaćeno **30.779.225,59 kn** za **724** projekta
- javne ustanove koje su proračunski korisnici državnog ili JLP(R)S proračuna (Osnovna škola Tužno i Osnovna škola Lipik), a kojima su sredstva odobrena za ugradnju jednog ili više novih sustava za korištenje obnovljivih izvora energije:
 - s kotlom na drvenu sječku/pelete ili s pirolitičkim kotlom na drva za grijanje prostora ili prostora i potrošne vode
 - s dizalicom topline za grijanje potrošne vode i/ili prostora ili za grijanje i hlađenje

- sa sunčanim toplinskim pretvaračima za grijanje potrošne vode ili za grijanje potrošne vode i prostora
- s fotonaponskim pretvaračima (modulima) za proizvodnju električne energije za vlastite potrebe u samostalnom ili mrežnom radu
 - ukupno je isplaćeno **439.236,72 kn** za **2** projekta

2.2. Povećanje energetske učinkovitosti (ENU)

Energetska učinkovitost najdjelotvorniji je način postizanja ciljeva održivog razvoja, s obzirom da veća učinkovitost doprinosi smanjenju emisija štetnih plinova u okoliš, većoj industrijskoj konkurentnosti, otvaranju novih radnih mjesta i povećanju sigurnosti opskrbe energijom. Upravo je zbog toga EnU okosnica jedinstvene energetske politike Europske unije (EU).

Sukladno prioritetoj mjeri za povećanje energetske učinkovitosti iz Plana, Fond je u 2019. i 2020. godini temeljem:

- Programa energetske obnove zgrada javnog sektora za razdoblje 2014. – 2015. i Programa energetske obnove zgrada javnog sektora 2016. -2020.,
- Programa energetske obnove obiteljskih kuća za razdoblje od 2014. – 2020. (Narodne novine, broj: 43/14, 36/15, 57/20) i Izmjena i dopuna Programa energetske obnove obiteljskih kuća za razdoblje od 2014. – 2020. (Narodne novine, broj: 57/2020) koje je donijela Vlada RH,
- Odluke o osiguranju novčane pomoći za privremenu i nužnu zaštitu i popravak zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba i okolice (Narodne novine, broj: 55/2020) koju je donijela Vlada RH.

provodio mjere energetske obnove u zgradama javnog sektora, postojećim obiteljskim kućama i poticao nabavu kondenzacijskih bojlera. Ujedno se poticala i integracija tehnoloških rješenja za razvoj infrastrukture gradova i općina (primjena koncepta „pametnih gradova i općina“).

U 2019. i 2020. godini ukupno su isplaćena sredstva u iznosu od 73.343.864,61 kn za ukupno 1728 projekta povećanja energetske učinkovitosti, odnosno iznos od **299.843.864,63 kn za ukupno 1729 projekta** kada se uzme u obzir podmirenje obveze troška Programa energetske obnove obiteljskih kuća za razdoblje od 2014.-2020.

Riječ je o sljedećim projektima:

- produžetak financiranja Programa energetske obnove zgrada javnog sektora za razdoblje 2014. – 2015. godine (1 projekt), isplaćena su sredstva u iznosu od **45.833.621,91 kn** za projekte energetskih obnova javnih zgrada temeljem Ugovora o sufinanciranju provedbe Programa obnove zgrada javnog sektora sklopljenog između Fonda i Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama
- osiguravanje nacionalne komponente za (1 projekt) Program energetske obnove zgrada javnog sektora 2016. -2020., isplaćena su sredstva u iznosu od **11.767.960,22 kn**
- obnova obiteljskih kuća, okvir koji se odnosi na sve građane, vlasnike obiteljskih kuća
 - ukupno je isplaćeno **601.867,04 kn** za **16** projekata
- kupnja kondenzacijskih bojlera kojim se zamjenjuju postojeći bojleri koji nisu kondenzacijski
 - ukupno je isplaćeno **12.791.816,19 kn** za **1691** projekt
- primjena koncepta »pametnih gradova« omogućuje integrirana ulaganja u prostor s naglaskom na inovativno i učinkovito upravljanje i potiče razvoj pametnih

rješenja u prometnom sustavu u cilju smanjenja emisija stakleničkih plinova te time povećava kvalitetu življenja i doprinosi očuvanju okoliša (npr. izrada GIS aplikacijskog programskog sustava s različitim programskim paketima, automatizacija procesa rada grada ili općine uvođenjem e-arhive, e-pisarnice i sl., postavljanje „info-touch display“ uređaja za prijavu komunalnih problema i općenito komunikaciju s građanima, izrada aplikacija vezanih uz održivi promet itd.).

- ukupno je isplaćeno **2.348.599,25 kn** za **19** projekata i to korisnicima: Gradovi Velika Gorica, Zabok (2), Glina, Drniš, Supetar (2), Komiža i Ploče te Općine Lasinja, Donja Voća, Čađavica (2), Sopje, Sikirivci, Garčin, Drenje, Vladisavci i Brtonigla.
- na prioritetnu mjeru ENU odnosi se i podmirenje obveze troška Programa energetske obnove obiteljskih kuća za razdoblje od 2014.-2020. (Narodne novine 57/2020) koje je u iznosu od 226.500.000 kn realizirano u 2020. godini. Naime, sukladno točki III. Odluke Vlade RH o donošenju Plana za iznos od 15 % ukupnih financijskih sredstava je usvojen prijedlog da se preraspodjele za provedbu Programa energetske obnove obiteljskih kuća za razdoblje od 2014. do 2020. godine, odnosno za naknadu sredstava utrošenih 2015. i 2016. za provedbu navedenog Programa iz razloga što se provedbom navedenog Programa doprinosi sveukupnom nacionalnom cilju utvrđenom u 4. Nacionalnom akcijskom planu energetske učinkovitosti i Dugoročnoj strategiji za poticanje ulaganja u obnovu nacionalnog fonda zgrada Republike Hrvatske te ostvarenju nacionalnih ciljeva u energetske učinkovitosti (1 projekt).

2.3. Energetsko siromaštvo (ENS)

Energetsko siromaštvo označava situaciju u kojoj kućanstva nemaju pristup osnovnim energetskim uslugama. Odgovarajuće grijanje, hlađenje, rasvjeta i električna energija za napajanje kućanskih aparata osnovne su usluge neophodne za dostojanstven životni standard i zdravlje. Pristup energetskim uslugama ključan je za socijalnu uključenost. Rješavanje problema energetskog siromaštva stoga potencijalno može donijeti višestruke koristi, uključujući smanjenje izdataka za zdravstvo, smanjenje onečišćenja zraka (zamjenom neprikladnih izvora toplinske energije), poboljšanje ugone i dobrobiti te olakšanje za proračun kućanstva.

Sukladno prioritetnoj mjeri Energetsko siromaštvo iz Plana, Fond je u 2020. godini temeljem Izmjena i dopuna Programa energetske obnove obiteljskih kuća za razdoblje od 2014.-2020. („Narodne novine“, broj 57/2020) koje je donijela Vlada RH provodio mjere energetske obnove u postojećim obiteljskim kućama za ranjive skupine građana. Uz obnovu obiteljskih kuća isplaćivala se i naknada energetskim certifikatorima koji su pod propisanim uvjetima pružali svu tehničku pomoć građanima ugroženima od energetskog siromaštva.

Isplaćena su sredstva u iznosu od **25.500,00 kn** za 17 naknada energetskim certifikatorima (**17 projekata**).

2.4. Smanjenje emisija stakleničkih plinova u prometu (PR)

Promet ima veliki udio u ukupnoj energetskej potrošnji te u emisijama stakleničkih plinova, čak oko 30 % u zemljama Europske unije. U Republici Hrvatskoj promet čini 39,09 % emisije stakleničkih plinova, od toga cestovni promet 96,3 %, željeznički promet 0,8 %, pomorski i riječni promet 2,4 % te domaći zračni promet 0,5 % (izvor NIR 2020). S druge strane promet je preduvjet mobilnosti i razmjene dobara te kao takav preduvjet je za daljnji razvoj. Mjerama energetske učinkovitosti u prometu smanjuje se utjecaj prometa na okoliš, bez sputavanja daljnjeg razvoja.

Sukladno prioritetnoj mjeri za smanjenje emisija stakleničkih plinova u prometu iz Plana, Fond je u 2019. i 2020. godini isplatio sredstva u iznosu od **207.877,26 kn** za **2 projekta** u sektoru prometa.

Riječ je o projektima za:

- nabavu hibridnog vozila, deset električnih bicikala i izgradnju tri punionice za električna vozila kod korisnika JUPP Žumberak – Samoborsko gorje za koji je isplaćen iznos od **48.177,60 kn**
- nabavu tri "plug in" hibridna vozila kod korisnika JU Nacionalni park Plitvička jezera za koji je isplaćen iznos od **159.699,66 kn**.

Dodatno se navodi da je Fond tijekom 2020. godine, prihode ostvarene temeljem posebne naknade za okoliš radi nastavljajnja biogoriva na tržište koristio za realizaciju projekata u sektoru promet koji se ne prikazuju ovim Izvještajem.

2.5. Smanjenje emisije stakleničkih plinova u neenergetskim sektorima (NES/OT)

Smanjenje emisije stakleničkih plinova u neenergetskim sektorima podrazumijeva emisije iz sektora:

- industrijski procesi
- uporaba opreme i/ili uređaja koji sadrže tvari koje oštećuju ozonski sloj i fluorirane stakleničke plinove te ostali proizvodi
- poljoprivreda
- gospodarenje otpadom.

Mjere koje su provedene odnose se na područje gospodarenja otpadom i na zamjenu uporabe opreme ili uređaja koji sadrže tvari koje oštećuju ozonski sloj s tvarima koje su ekološki prihvatljive i ne oštećuju ozonski sloj. Uzimajući u obzir ukupno provedene aktivnosti i financiranje od strane Fonda u 2019. i 2020. godini **za mjeru NES/OT isplaćeno je 22.086.989,37 kn za ukupno 52 projekata.**

Iz sektora gospodarenje otpadom realizirano je 11.928.872,21 kn koji se odnose na **51 projekta** koji prate hijerarhiju gospodarenja otpadom i u skladu su s Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine.

Riječ je o slijedećim projektima koji su razvrstani po pojedinim podmjerama u sektoru gospodarenja otpadom:

- Ponovna uporaba jedna je od mjera sprječavanja nastanka otpada, odnosno ponovna uporaba podrazumijeva ponovno korištenje proizvoda u svrhu za koju su bili izvorno namijenjeni. Sukladno tome, Fond je objavio javni natječaj za ponovnu uporabu proizvoda za projekte organizacija civilnog društva (udruga) i javni poziv za zadruga kojima se doprinosi smanjenju pritiska na okoliš koje uzrokuje proizvodnja novog i često manje trajnog proizvoda, razvoju pozitivnog stava prema “zelenom” gospodarstvu i razvoju lokalnih partnerskih modela. Također istim javnim natječajem sufinancirane su ekološke akcije čišćenja podmorja. Primjenom navedene mjere akcijama i projektima organiziranim na lokalnoj razini djeluje se na smanjivanje namjernog ili slučajnog unosa otpada u morski ekosustav, čime se značajno smanjuje rizik negativnog utjecaja na morska staništa i morske organizme. Po provedenom javnom natječaju ugovorena su ukupno 63 projekta od čega je u 2020 godini isplaćeno 822.639,43 kn za **ukupno 28 projekta**. Ostatak nerealiziranih (neisplaćenih) sredstava realizirati će se dinamikom realizacije projekata tijekom 2021. godine o čemu će se izvijestiti u narednom izvješću.
- Na podmjeru povećanje količine odvojeno skupljenog i recikliranog otpada odnosi se **5 projekata** na temu izrade projektne dokumentacije za ishođenje građevinske dozvole u cilju građenja reciklažnog dvorišta, korisnici su općine Pokupsko, Martinska Ves, Vrbik, Murter – Kornati te grad Slunj.
- na podmjeri smanjenje količine odloženog biorazgradivog otpada ugovorena su 28 projekata, međutim kako na svim zatvorenim odlagalištima neopasnog otpada nisu istovremeno započeli radovi, tijekom 2019. i 2020. radovi na sanaciji su realizirani na **18 projekata** kako je navedeno u **Tablici 2.1**. Sanacije se financiraju bespovratnim EU sredstvima u iznosu od 85 % u okviru OPKK dok Fond osigurava nacionalnu

komponentu u iznosu od 10 % prihvatljivih troškova, a razliku od 5 % osigurava korisnik.

U dvogodišnjem izvještajnom razdoblju isplaćeno je 10.227.816,58 za 18 projekata kako slijedi u **Tablici 2.1.** Preostala obveza realizirati će se sukladno dinamici provedbe sanacije koje moraju biti realizirane do 31. prosinca 2023. godine kada završava razdoblje financiranja iz OPKK 2014. – 2020.

Tablica 2.1.: Projekti sanacije zatvorenih odlagališta neopasnog otpada

BR.	JLS	Odlagalište	Dodijeljeno	2019.	2020.	Preostale obveze
1.	OPĆINA VOJNIĆ	Kokirevo	336.945,37	0,00	270.302,86	66.642,51
2.	GRAD NOVI MAROF	Čret	1.563.240,08	0,00	2.358,75	1.560.881,33
3.	OPĆINA SVETI IVAN ŽABNO	Trema-Gmanje	1.024.638,38	6.031,26	512.407,93	506.199,19
4.	OPĆINA GOLA	Hintov	547.761,22	0,00	33.833,18	513.928,04
5.	OPĆINA FERDINANDOVAC	Orl	1.494.906,25	0,00	0,00	1.494.906,25
6.	OPĆINA ĐULOVAC	Cjepidlake	239.258,08	164.233,81	24.649,98	50.374,29
7.	OPĆINA VELIKO TROJSTVO	Grginac	970.461,40	11.875,00	270.460,38	688.126,02
8.	GRAD VRBOVSKO	Cetin	350.055,00	256.455,06	19.947,55	73.652,39
9.	OPĆINA MATULJI	Osojnica	3.529.411,77	0,00	1.222.517,37	2.306.894,40
10.	GRAD CRES	Pržići	1.058.106,62	0,00	5.052,50	1.053.054,12
11.	GRAD NOVI VINODOLSKI	Duplja	851.845,20	0,00	632.706,53	219.138,67
12.	GRAD RAB	Sorinj	2.238.139,36	0,00	875.174,84	1.362.964,52
13.	OPĆINA BRINJE	Javorov vrh	2.862.994,49	805.803,82	2.040,34	2.055.150,33
14.	OPĆINA PITOMAČA	Klisa	2.862.994,49	0,00	0,00	2.862.994,49
15.	OPĆINA GUNDINCI	Stružice	229.815,50	13.273,75	137.250,71	79.291,04
16.	OPĆINA STARIGRAD	Samograd	537.226,42	0,00	0,00	537.226,42
17.	GRAD OSIJEK	Nemetin	3.529.271,41	9.000,00	2.672.805,61	847.465,80
18.	OPĆINA JAGODNJAK	Jagodnjak 1	614.102,71	0,00	206.248,05	407.854,66
19.	GRAD OSIJEK	Sarvaš	7.058.730,43	0,00	0,00	7.058.730,43
20.	OPĆINA DRENJE	Kosinac	848.645,17	0,00	0,00	848.645,17
21.	GRAD VODICE	Leć	1.501.926,79	931.984,67	331.627,08	238.315,04
22.	GRAD DRNIŠ	Moseć	1.331.088,05	0,00	0,00	1.331.088,05
23.	GRAD SKRADIN	Bratiškovački gaj	1.039.734,88	0,00	0,00	1.039.734,88
24.	OPĆINA DRENOVCI	Gajevi	448.082,86	0,00	343.757,05	104.325,81
25.	OPĆINA VRBANJA	Muškov Ključ	302.025,65	0,00	0,00	302.025,65

26.	GRAD ILOK	Božino brdo	933.589,99	0,00	0,00	933.589,99
27.	GRAD PULA	Kaštijun	2.804.551,21	0,00	0,00	2.804.551,21
28.	GRAD PAZIN	Jelenčiči V - IV. Faza	744.592,33	0,00	466.018,50	278.573,83
EU SANACIJE UKUPNO			41.854.141,11	2.198.657,37	8.029.159,21	31.626.324,53

S ciljem smanjenja emisija kontroliranih tvari i fluoriranih stakleničkih plinova sukladno zahtjevima Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski sloj i Uredbe o tvarima koje oštećuju ozonski sloj i fluoriranim stakleničkim plinovima (NN 90/14), temeljem kojih su propisane mjere postupnog ukidanja potrošnje kontroliranih tvari te smanjenja emisija fluoriranih stakleničkih plinova, Fond je u 2018. godini preuzeo obvezu financiranja mjere zamjene opreme i/ili uređaja koji sadrže ove tvari u objektu kulturne baštine, odnosno zamjenu halona u zgradi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (**1 projekt**) koji se koriste u sustavu primarne protupožarne zaštite nacionalne baštine tvarima koje nemaju utjecaj na ozon i s niskim potencijalom globalnog zagrijavanja čime se smanjuje utjecaj na globalno zagrijavanje i promjenu klime. Radi se o višegodišnjem projektu za čiju realizaciju je 2018. godine sklopljen Ugovor između Fonda i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Izvođenje radova započelo je tijekom 2019. godine nakon provedenog postupka nabave te je tijekom 2019. godine isplaćeno 6.828.837,58 kn, a u 2020. 3.329.279,59 kn čime je ukupno na ovaj projekt utrošeno 10.158.117,17 kn. Preostali iznos od 1.127.493,38 kn će se realizirati početkom 2021. godine kada se očekuje završetak projekta i ishođenje uporabne dozvole o čemu će se izvijestiti u narednom izvještajnom razdoblju.

2.6. Projekti ESI fondova i prioritetne mjere prilagodbe klimatskim promjenama (ESIF)

ESI fondovi. Sporazumom o partnerstvu između Republike Hrvatske i Europske komisije za korištenje EU strukturnih i investicijskih fondova za rast i radna mjesta u razdoblju 2014. -2020. godine (Sporazum) identificirano je područje Okoliš, učinkovitost korištenja resursa i klimatske promjene. Temeljem Sporazuma izrađeni su Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. godine (PRR) i Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020. godina (OPKK), kojima se sufinanciraju aktivnosti i prioritetne mjere prilagodbe klimatskim promjenama.

Ovim Planom je omogućeno financiranje nacionalne komponente do 15 % ukupne vrijednosti pojedinačnih projekata u okviru OPKK u nadležnosti MINGOR/PT1 (klima i zrak), MRRFEU/PT1 (bioraznolikost) i MINGOR/SNT te za projekte prilagodbe klimatskim promjenama.

U 2019. i 2020. godini ukupno za prioritetnu mjeru ESIF koja se odnosi na nacionalnu komponentu za projekte financirane iz OPKK i za projekte prilagodbe klimatskim promjenama, za ukupno 37 projekta, isplaćena su sredstva u iznosu od 33.132.183,13 kn koja se odnose na:

- Specifični cilj OPKK 5a1.1.: *Projekt modernizacije meteorološke mreže – METMONIC (1 projekt)*, provodi Državni hidrometeorološki zavod, realizacijom projekta omogućit će se kontinuirano praćenje vremena, klime i klimatskih promjena te davanja pravovremenog upozorenja na opasne vremenske prilike, s ciljem podrške sustavima prilagodbe na klimatske promjene i djelovanja u slučaju prirodnih nepogoda, čime se ostvaruje izravna podrška održivom razvoju te povećanju sigurnosti i očuvanju ljudskih života i dobara. Fond je u 2019. isplatio sredstva u iznosu od 1.047.928,31 kn, a u 2020. godini 1.491.031,11 kn, odnosno ukupno **2.538.959,42 kn**. Po ovom projektu preostaje za isplatu 49.048.216,56 kn koja bi se trebala realizirati do konca 2023.
- Specifični cilj OPKK 5a1.2.: MINGOR je u 2019. godini iz OPKK objavio otvoreni poziv na dostavu projektnih prijedloga pod nazivom „*Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskih promjena*“. Predmet Poziva je bio potaknuti poboljšanje kvalitete i raspoloživosti podataka iz područja klime, jačanjem znanstvenih istraživanja o mogućnostima prilagodbe klimatskim promjenama (jačanje otpornosti) u Republici Hrvatskoj. Svrha Poziva je bio pružiti potporu provedbi primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama u ranjivim i/ili transverzalnim sektorima iz Sedmog nacionalnog izvješća Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime. Odobreno je 25 znanstvenih projekata za koje je Fond dodatno osigurao nacionalnu komponentu do 15 % opravdanih troškova. Realizacija projekata je započela u 2020. te je za **11 projekta isplaćeno 158.857,65 kn**. Po ovom projektu preostaje za isplatu 7.920.500,00 kn koja bi se trebala realizirati do konca 2023.
- Specifični cilj OPKK 6e1.1. *Projekt modernizacija i nadogradnja državne mreže za trajno praćenje kvalitete zraka – AIRQ (1 projekt)*, provodi Državni hidrometeorološki zavod, a partner na projektu je Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada.

Projektom će se uspostaviti odgovarajući sustav za praćenje i upravljanje onečišćenjem zraka prema zahtjevima Direktive 2008/50/EZ o čistom zraku za Europu zamjenom dotrajale opreme na 14 mjernih postaja te uspostaviti 5 nova mjerna mjesta čime će se osigurati funkcionalnost i dovoljan broj mjernih mjesta sa ciljem ispunjenja međunarodnih obveza. Fond je u 2019. isplatio sredstva u iznosu od 3.345.246,01 kn, a u 2020. godini 3.542.651,98 kn, odnosno **ukupno 6.887.897,99 kn**. Po ovom projektu preostaje za isplatu 11.880.627,01 kn koja bi se trebala realizirati do konca 2023.

- Specifični cilj OPKK 6e1.2., projekt *Uspostava nacionalnoga referentnog laboratorija za ispitivanje emisija iz ne-cestovnih pokretnih strojeva (1 projekt)* provodi Sveučilište u Zagrebu, Fakultet strojarstva i brodogradnje, koji je jedini u RH akreditiran kao ispitni laboratorij sukladno normi HRN EN ISO/IEC 17025 za mjerne metode u području određivanja emisija motora s unutarnjim izgaranjem te posjeduje ovlaštenje za obavljanje poslova u postupku utvrđivanja sukladnosti, pregleda i ispitivanja motora s unutarnjim izgaranjem koji se ugrađuju u necestovne pokretne strojeve. Uspostavom akreditiranog Nacionalnog referentnog laboratorija ispunit će se međunarodna obveza RH prema kojoj je potrebno uspostaviti „tehničku službu“ za provedbu ispitivanja ili za ocjenjivanje sukladnosti za provedbu prvobitne ocjene motora s unutarnjim izgaranjem. Fond je u 2019. isplatio sredstva u iznosu od 174.613,50 kn, a u 2020. godini 515.007,76 kn, odnosno **ukupno 689.621,26 kn**. Po ovom projektu preostaje za isplatu 7.828.093,20 kn koja bi se trebala realizirati do konca 2023.
- Specifični cilj OPKK 6c2.: Promicanje održivog korištenja prirodne baštine u nacionalnim parkovima i parkovima prirode, **18 projekata** kojega provode javne ustanove parkovi prirode i nacionalni parkovi navedeni u **Tablici 2.2.**, a koji obuhvaćaju ulaganja u izgradnju posjetiteljske infrastrukture, edukativne i prezentacijske sadržaje u cilju održivog korištenja prirodne baštine. Fond je u 2019. isplatio sredstva u iznosu od 4.463.630,77 kn, a u 2020. godini 15.144.242,11 kn, odnosno **ukupno 19.607.872,88 kn**.

Tablica 2.2.: Projekti sufinancirani EU sredstvima iz specifičnog cilja 6c2. za koje se osigurava nacionalna komponenta

JU NP PAKLENICA	Podzemni grad u srcu Velebita - razvoj održivog i sigurnog aktivnog turizma u NP Paklenica i širem velebitskom području
JU NP BRIJUNI	Novo ruho Brijuna
JU NP KORNATI	Rediviva Kornata: Promicanje održivog korištenja prirodne baštine u Nacionalnom parku Kornati
JU NP MLJET	Unapređenje sustava održivog upravljanja, turističke valorizacije i interpretacije prirodne baštine na području NP Mljet, MLJET-ODISE(J)A MEDITERRANEA
JU NP RISNJAK	Volonterski centar sa smještajnim kapacitetima hostelskog tipa
JU PP BOKOVO	Novi Adrion - Promicanje održivog korištenja prirodne baštine PP Biokovo
JU PP KOPAČKI RIT	Projekt izgradnje turističkog pristaništa Sakadaš u Parku prirode Kopački rit

JU PP KOPAČKI RIT	Prezentacijsko edukacijski centar Tikveš
JU PP LASTOVSKO OTOČJE	Ulaganje u posjetiteljsku infrastrukturu Javne ustanove Park prirode Lastovsko otočje
JU PP LONJSKO POLJE	Povećanje privlačnosti i obrazovnog kapaciteta Parka prirode Lonjsko polje izgradnjom posjetiteljskog centra Crna Roda Osekovo
JU PP MEDVEDNICA	Poboljšanje posjetiteljskog kapaciteta u svrhu održivog upravljanja Parkom prirode Medvednica
JU PP PAPUK	Geo priče UNESCO geoparka
JU PP TELAŠĆICA	Interpretacijsko edukacijski centar Grpašćak
JU PP VELEBIT	Centar izvrsnosti-održivo upravljanje prirodnom baštinom i krškim podzemljem
JU PP VRANSKO JEZERO	Revitalizacija i povezivanje atrakcija Parka prirode Vransko jezero
JU PP VRANSKO JEZERO	Centar za održivi aktivni turizam BioSfera Biograd
JU PP UČKA	Učka 360
JU PP ŽUMBERAK SAMOBORSKO GORJE	Posjetiteljski centar Sošice

- Specifični ciljevi OPKK 6iii1 i 6iii2 – provode se **2 projekta**:
6iii1 - Uspostava nacionalnog sustava za praćenje invazivnih stranih vrsta - KK.06.5.1.01.0001
6iii2 - Izrada prijedloga Planova upravljanja strogo zaštićenim vrstama (s akcijskim planovima) KK.06.5.2.01
Projekte provodi MINGOR, a odnose se na postizanje ili održavanje povoljnog stanja očuvanosti strogo zaštićenih vrsta s akcijskim planovima očuvanja vrsta, te o povećanju znanja o stranim i invazivnim vrstama koje će stvoriti preduvjete za smanjenje njihovog štetnog učinka na bioraznolikost i povezane usluge ekosustava, zdravlja ljudi i gospodarstva. Fond je za ta dva projekta u 2019. godini isplatio sredstva u iznosu od 502.834,42 kn, a u 2020. godini 1.024.048,43 kn, odnosno ukupno **1.526.882,85 kn**.
Sukladno Planu, u okviru prioritetne mjere ESIF, osim sufinanciranja nacionalne komponente projekata iz OPKK omogućeno je i sufinanciranje drugih prioritetnih mjera prilagodbe klimatskim promjenama, za što je Fond u 219.g. isplatio sredstva u iznosu od 618.138,08 kn, u 2020. godini dodatnih 1.103.953,00 kn, što ukupno iznosi **1.722.091,08 kn**, koja se odnose na sljedeća **3 projekta**:
 - Modernizacija i uspostava održivosti sustavnog monitoringa selidbenih putova i demografije ptica u Hrvatskoj znanstvenim prstenovanjem, kojega provodi Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti,
 - Povećanje učinkovitosti sustava zaštite prirode kroz uspostavu CroSpeleo baze podataka kao dijela informacijskog sustava zaštite prirode, kojega provodi MINGOR,
 - Prilagodba klimatskim promjenama, korisnik Hrvatske ceste d.o.o., sanacija klizišta nastalog bujičnim padalinama.

2.7. Istraživanje i razvoj te stručna podrška (IR)

Za određene aktivnosti, odnosno mjere za koje se procijeni da mogu ispuniti kriterije znanstvenih i stručno utemeljenih istraživanja (temeljna, primijenjena i razvojna istraživanja) Planom je definirano da će se provoditi kroz pravnu i institucionalnu infrastrukturu područja znanosti i istraživanja. Stoga je Vlada Republike Hrvatske 5. studenoga 2015. godine donijela Program poticanja istraživačkih i razvojnih aktivnosti u području klimatskih promjena za razdoblje od 2015. do 2016. godine, kojim su stvorene pretpostavke za pružanje potpore istraživačkim i razvojnim aktivnostima u području klimatskih promjena, prvenstveno na ublažavanju i prilagodbi istih.

Za ostale aktivnosti, odnosno mjere previđeno je financiranje stručne podrške (studije i istraživanja, analitičke podloge i sl.) kroz Fond kao provedbeno tijelo u skladu s propisima Fonda za dodjelu financijskih sredstava.

Sukladno prioritetoj mjeri istraživanje i razvoj te stručna podrška iz Plana, Fond je u 2019. i 2020. godini za financiranje projekata **istraživanja i razvoja te stručne podrške** isplatio sredstva u iznosu od **7.893.499,56 kn za ukupno 15 projekata istraživanja i razvoja te stručne podrške**, od čega:

- projekt za potrebe izvješćivanja o emisijama/ponorima stakleničkih plinova u sektoru Korištenja zemljišta, promjena u korištenju zemljišta i šumarstvu (tzv LULUCF sektor), sukladno međunarodnim obvezama Republike Hrvatske (**1 projekt**). Kao država članica EU, Republika Hrvatska je bila obvezna podnijeti Europskoj Komisiji nacionalne računske planove za šumarstvo, uključujući i predložene referentne razine za šume do 31. prosinca 2018. za razdoblje od 2021. do 2025., te je u tu svrhu financiran projekt *Izrada Nacrta računskog plana za šumarstvo, uključujući i predloženu referentnu razinu za šume za razdoblje od 2021. do 2025.* godine za što je u 2019. godini završno isplaćeno **1.975.000 kn**,
- vezano na stručnu podršku, sufinanciran je projekt „Edukacija i obavješćivanje građana o kvaliteti zraka u Slavonskom Brodu“ (**1 projekt**) kojega je provela Brodsko-posavska županija u suradnji s Gradom Slavonskim Brodom za što je u 2019. završno isplaćeno **244.574,84 kn**,
- za produžetak financiranja Programa poticanja istraživačkih i razvojnih aktivnosti u području klimatskih promjena za razdoblje od 2015. do 2016. godine. Naime, do konca 2019. godine realizirano je **10 projekata** odabranih putem natječaja Hrvatske zaklade za znanost u iznosu od 2.186.735,41 kn, dok je za 1 projekt početkom 2020. godine isplaćeno preostalih 159.719,14 kn, što ukupno iznosi **2.346.454,55 kn**.
- s obzirom da je EU propisima definirano da će odlivi/emisije iz sektora LULUCF-a u periodu nakon 2020. godine biti uzimani u obzir za potrebe postizanja cilja EU o smanjenju emisija stakleničkih plinova za 55 % u odnosu na emisije iz tzv. bazne (1990) godine, RH je odlučila izraditi jedinstveni, višenamjenski informacijski sustav za zemljište. Sustav se izrađuje kroz posebno definiran projekt CROLIS (eng. *Cratian Land Information system*) koji sufinancira Europska komisija kroz program LIFE. Fond na nacionalnoj razini sufinancira provedbu ovoga projekta u iznosu od 7,1 mil. kn. Projekt se provodi u periodu 01. listopada 2020. – 30. travnja 2024. godine te ima za

cilj omogućiti ispunjavanje obaveza RH u LULUCF sektoru u periodu nakon 2020. godine u izračunu odliva/emisija uz potrebu prostorno točno definiranih podataka u svakoj kategoriji zemljišta u sklopu LULUCF sektora, te bolje planiranje mjera za povećanje odliva i smanjenje emisija u ovome sektoru. Korisnik projekta je MINGOR, a u 2020. je isplaćeno **2.843.838,00 kn**.

- za projekte iz Programa LIFE također se sufinancira dio nacionalne komponente kroz **2 projekta**: LIFE LYNX, gdje su aktivnosti projekta usmjerene na reintrodukciju risa na područje Dinarida, što za područje Hrvatske provode Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Veleučilište u Karlovcu i udruga BIOM, kao pridruženi korisnici međudržavnog projekta. Drugi projekt LIFE ARTINA odnosi se na određivanje novih morskih NATURA 2000 područja za ptice, te suzbijanje prijetnji za 3 ugrožene vrste morskih ptica, čiji je glavni koordinatorski projekt udruga BIOM, te kao pridruženi članovi sudjeluju udruga Sunce, JUPP Lastovsko otočje i organizacija BirdLifeMalta. U 2019 isplaćena su sredstva nacionalnog sufinanciranja u iznosu 180.215,49 kn, u 2020. iznos od 303.416,68 kn, što ukupno iznosi **483.632,17 kn**.

2.8. Centri za gospodarenje otpadom (CGO)

Mjera centri za gospodarenje otpadom odnosi se na aktivnosti sufinanciranja izrade projektno-tehničke dokumentacije za uspostavu cjelovitog sustava gospodarenja otpadom te aktivnosti sufinanciranja provedbe, odnosno izgradnje centara za gospodarenje otpadom. U 2019. godini financirana su 7 projekta, i to 4 projekta sufinanciranje dokumentacije (Babina Gora, Lučino Razdolje, Piškornica i Zagreb) te 3 projekta koja se odnose na sufinanciranje provedbe (Bikarac, Biljane Donje i Kaštijun), te je utrošeno 10.057.397 kn. U 2020. godini za 10 projekata isplaćeno je 17.294.618,67 kn, i to za 4 projekta sufinanciranja dokumentacije (Piškornica, Šagulje, Orlovnjak, Zagreb) te 6 projekata sufinanciranja provedbe odnosno izgradnje (Bikarac, Biljane Donje, Babina Gora, Lećevica, Lučino Razdolje, Kaštijun).

Zaključno, u ove dvije godine sufinancirana su **13 projekta** i to: 6 projekata pripreme dokumentacije (Babina Gora, Lučino Razdolje, Piškornica, Šagulje, Orlovnjak i Zagreb) i 7 projekata sufinanciranja provedbe odnosno izgradnje (Biljane Donje, Babina Gora, Lećevica, Lučino Razdolje, Kaštijun, te Bikarac izgradnja Centra i izgradnja nasipa plohe 1) za što je isplaćeno **27.352.015,64 kn**. Iako se radi o istim centrima za gospodarenje otpadom izrada projektne dokumentacije i sama gradnja se provodi putem različitih ugovora koji se onda vode kao zasebni projekti.

Tablica 2.3.: Pregled projekata CGO

R.b. projekta	CGO	Projekt	Isplaćeno Fond 2019	Isplaćeno Fond 2020	Preostala obveza
CGO - PRIPREMA DOKUMENTACIJE ZA EU FINANCIRANJE					
1.	BABINA GORA	Izrada projektno-tehničke dokumentacije	213.750,00	0,00	112.500,00

2.	PIŠKORNICA	Izrada projektno-tehničke dokumentacije	540.000,00	145.000,00	0,00
3.	LUČINO RAZDOLJE	Izrada projektno-tehničke dokumentacije	245.000,00	0,00	0,00
4.	ŠAGULJE	Izrada projektno-tehničke dokumentacije	0,00	72.200,00	742.000,00
5.	ORLOVNJAK	Izrada projektno-tehničke dokumentacije	0,00	193.455,00	2.250.000,00
6.	ZAGREB	Izrada projektno-tehničke dokumentacije	0,00	124.413,53	1.364.466,09
CGO - SUFINANCIRANJE PROVEDBE (IZGRADNJE) CGO					
7.	BABINA GORA	Sufinanciranje EU projekta	0,00	447.654,06	47.321.402,51
8.	BILJANE DONJE	Sufinanciranje EU projekta	7.311.030,60	2.651.262,71	55.151.843,86
9.	BIKARAC	Sufinanciranje EU projekta	1.374.966,37	5.539.156,96	21.250.846,58
10.	LEČEVICA	Sufinanciranje EU projekta	0,00	113.608,97	86.110.563,98
11.	LUČINO RAZDOLJE	Sufinanciranje EU projekta	0,00	731.679,76	80.277.403,01
12.	KAŠTIJUN	radovi na nadogradnji centra	0,00	6.410.424,73	0,00
13.	KAŠTIJUN	nadzor tijekom razdoblja za obavještanje o nedostacima i zatvaranja ugovora za ŽCGO Kaštijun	372.650,00	0,00	0,00
14.	KAŠTIJUN	nadzor radova na nadogradnji centra	0,00	180.000,00	0,00
15.	BIKARAC	izgradnji nasipa na odlagališnoj plohi 1 u sklopu CGO Bikarac	0,00	685.762,95	689.890,00
16.	PIŠKORNICA	Sufinanciranje EU projekta	0,00	0,00	48.608.700,78
	UKUPNO		10.057.396,97	17.294.618,67	343.879.616,81

U odnosu na alocirana sredstva po ovoj mjeri realizacija je niska zbog dugotrajnosti i kompleksnosti ugovaranja radova, odnosno postupaka javne nabave. Iz navedenog razloga, još nisu ugovoreni radovi na centrima za gospodarenje otpadom Babina Gora, Lečevica, Lučino Razdolje i Piškornica, za koje je alociran najveći dio sredstava na ovoj mjeri.

Preostale obveze, odnosno neutrošena sredstva odnose se na završetak izrade projektne dokumentacije (Šagulje, Orlovnjak, Zagreb), zatim na dovršetak radova na CGO Bikarac i Biljane Donje, te za sufinanciranje radove na centrima koji još nisu ugovorili radove (Babina Gora, Lečevica, Lučino Razdolje i Piškornica). Za Piškornicu preuzet je samo dio potrebnih troškova, dok će se preostali iznos osigurati iz novog plana. Za navedene centre EU sredstva su osigurana iz OPKK 2013-2020, koji mogu povlačiti sredstva do kraja 2023. godine, a nakon toga predviđeno je faziranje navedenih projekata radi utroška preostalih sredstava.

Rekapitulacija Izvješća za 2019. i 2020. godinu:

za realizaciju 2.632 projekta Fond je u dvogodišnjem razdoblju realizirao (isplatio) 423.897.663,77 kn.

U **Prilogu 1.** ovoga Izvješća dan je prikaz alokacije i ukupne realizacije sredstava po godinama sukladno Planu i preraspodjeli Plana uz napomenu da se na mjeri ENU unutar iznosa 661.500.000 kn, iznos od 226.500.000 kn odnosi na podmirenje dospjelih obveza Fonda po Programu energetske obnove obiteljskih kuća za razdoblje 2014. - 2020.

U **Prilogu 2.** ovoga Izvješća dana je **rekapitulacija Plana korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj do 2020. godini.**

Prilog 1. – Prikaz alokacije i ukupne realizacije sredstava po godinama i mjerama

	PRIORITET NA MJERA	Planirana raspodjela	Predložena na postotna raspodjela	Konačna raspodjela nakon donošenja izmjena Plana i preraspodjele	Realizacija 2017. - 2018.	Realizacija 2019.	Realizacija 2020.	Realizacija 2017. - 2020. (isplaćeno)	Postotna raspodjela a realiziranih sredstava	Preostale preuzete obveze na 31.12. 2020. (neisplaćeno)	Ukupno preuzeto (ugovoreno) po Planu
1	2	(kn) 3	(%) 4	(kn) 5	(kn) 6	(kn) 7	(kn) 8	(kn) 9	% 10	(kn) 11	(kn) 12
OI	Obnovljivi izvori energije	165.000.000	10,93 %	145.000.000	6.446.641,59	6.807.075,43	26.548.658,77	39.802.375,79	6,22	63.822.576,74	103.624.952,53
ENU	Energetska učinkovitost (bez sektora prometa)	435.000.000	28,81 %	661.500.000	159.195.835,95	57.601.582,13	242.242.282,48	459.039.700,56	71,74	261.622.735,29	720.662.435,85
ENS	Ukupno energetska siromaštvo	40.000.000	2,65 %	40.000.000	0	0,00	25.500,00	25.500,00	0,00	13.298.685,54	13.324.185,54
PR	Promet	116.000.000	7,68 %	16.000.000	15.192.899,70	82.139,78	125.737,48	15.400.776,96	2,41	430.581,85	15.831.358,81
NES/OT	Neenergetski sektor (uključujući sektor gospodarenje otpadom)	119.000.000	7,88 %	83.000.000	13.439.496,21	9.859.661,15	12.227.328,22	35.526.485,58	5,55	43.296.805,45	78.823.291,03
ESIF	Ukupno projekti ESI fondova i prioritetne mjere prilagodbe klimatskim promjenama	190.000.000	12,58 %	169.000.000	2.162.674,70	10.152.391,09	22.979.792,04	35.294.857,83	5,52	154.011.139,07	189.305.993,90
IR	Istraživanje i razvoj i stručna podrška	70.000.000	4,64 %	70.000.000	19.500.399,24	4.586.525,74	3.306.973,82	27.393.898,80	4,28	15.146.312,17	42.540.210,97

Izveštće za 2019. i 2020. godinu

TZ	Ukupno projekti s trećim zemljama	20.000.000	1,32 %	500.000	0	0,00	0	0,00	0,00	0	0
CGO	Centri za gospodarenje otpadom	355.000.000	23,51 %	325.000.000	0	10.057.396,97	17.294.618,67	27.352.015,64	4,27	343.879.616,81	371.231.632,45
	UKUPNO	1.510.000.000	100%	1.510.000.000	215.937.947,39	99.146.772,29	324.750.891,48	639.835.611,16	100,00	895.508.452,92	1.535.344.064,08
	Ukupno uprihođeno	1.724.799.274,06									
	Preostali iznos prenesen u novi plan	189.455.210,66									

Prilog 2.: Rekapitulacija Plana korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj do 2020. godine

Financijska sredstva dobivena od prodaje emisijskih jedinica stakleničkih plinova putem dražbi	2017.	2018.	2019.	2020.	Ukupno 2017.-2020.
Broj održanih dražbi	141	143	146	145	575
Ukupan iznos emisijskih jedinica	4.698.000	4.636.000	2.953.500	2.969.000	15.256.500
Prosječna cijena	5,77 €	15,68 €	24,74 €	24,33 €	17,63 €
Ostvarena financijska sredstva (€)	27.152.690,00	71.510.020,00	72.714.435,00	72.187.340,00	243.564.485,00
Ostvarena financijska sredstva (kn)	202.769.232,48	529.986.264,00	539.042.353,68	543.780.333,07	1.815.578.183,23
Raspodjela sredstava (5 % se raspoređuje prema Ugovoru)	10.138.461,60	26.499.313,19	26.952.117,72	27.189.016,66	90.778.909,17
MINGOR (2017. i 2018. g 75 %, 2019. i 2020. 90 %)	7.603.846,24	19.874.484,91	24.256.905,87	24.470.114,88	76.205.351,90
HAOP (2017. i 2018. g 15 %)	1.520.769,22	3.974.897,02	0,00	0,00	5.495.666,24
FZOEU (10 %)	1.013.846,14	2.649.931,26	2.695.211,85	2.718.901,78	9.077.891,03
FZOEU 95 % prihod od emisija za projekte	192.630.770,88	503.486.950,81	512.090.235,96	516.591.316,41	1.724.799.274,06

Prilog 2.: Rekapitulacija Plana korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj do 2020. godine

Ukupan prihod za projekte (kn)	Fond preuzeo obvezu (ugovoreno) (kn)	Udio u ukupnom prihodu (%)	Realizirano (isplaćeno) 2017-2020. (kn)	Udio u prezetim obvezama (%)	Preostala preuzeta obveza 31.12.2020. (neisplaćeno), (kn)	Preostale preuzete obveze (%)	Preostali iznos prenesen u novi Plan (kn)	Udio u ukupnom prihodu (%)
1.724.799.274,06	1.535.344.064,08	89,0	639.835.611,16	41,67	895.508.452,92*	58,33	189.455.210,66	11

*Preostali neisplaćeni iznos je potrebno izvještavati po godišnjoj realizaciji (isplati) u narednom razdoblju